

BarokOpera Amsterdam gaat in 'De ontmaskering van Peter de Grote' op zoek naar de ware aard van de Russische tsaar. De voorstelling bestaat uit drie korte komische opera's, waarvan er twee over het bezoek van Peter de Grote aan Zaandam gaan. Tientallen Zaananters zingen een stukje met de voorstelling in het Zaantheater mee.

Russische reus fascineren

Joost Mariens

Zaandam ■ Slechts acht dagen bracht Peter de Grote (1689-1725) in 1697 in Zaandam door van het schepselmeestek te leren. Dik driehonderd jaar later is dit bezoek nog steeds een bron van inspiratie voor kunstenaars.

Finse en filmpopontair Timmer van Royen speelde vorige maand in Zaandam een op de naar gebaseerd "Russische wintersport" voor de BarokOpera Amsterdam staat al te bewaart in het Zaantheater met de ontmaskering van Peter de Grote.

Opleider van het gezelschap en artistiek leider Yvonneke Chauvret maakte drie komische 18- en 19-eeuwse opera's samen. Ze vond de werken van componisten Jodit Cretzy (1790), Gennaro Donizetti (1791) en Albert Lortzing (1817) in de "Russische opera-archieven" van de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag. De betangetelling voor de tsaar is van alle tijden, weet Chauvret. "Aan het Peter de Grote alijd een interessante figuur geweest. Er is al veel over hem geschreven, in geschiedkundigheden, mededelingen, literatuur, operak, naar naar op. In rond alsoo waren die stukken heel populair."

Kennis
Peter de Grote was de eerste tsaar die Rusland verliet en naar West-Europa trok, om kennis te vergaren en daarmee zijn volk op te sterven in de vaart der volieren. De grondslagen van het moderne Rusland inspireerde veel van zijn opvolgers. Hij was echter niet alleen een verlichte, daadkrachtige en moderne leider, maar ook een wrede en moedwillige despot. De voorstelling gaat in op de vraag wie hij precies was. "We denken dat negeveertig een fenomeen van deze tijd is, maar het bestaat al veel langer. Vanaf de 18-eeuw wordt Peter de Grote geïdealiseerd in opera's, waardoor het niet moeilijk is te bepalen hoe hij in elkaar sat."

Enorme reus
Tijdens het maken van de voorstelling kwamen de makers een aantal tegenstrijdigheden tegen. "Als leider wilde Peter de Grote bijvoorbeeld dicht bij zijn volk zijn. Maar wie hem niet gehoorzaamde, riskerde zijn leven. Hij wilde vaak incognito zijn, maar hij viel altijd op. Wie viel zo nu meer was hij een enorme reus en hij had vaak een groot gevolg aan zijn hand met mensen. Dat moeten moeten doen om zo hem niet herkennen." Het niet en spelen van "De ontmaskering van Peter de Grote" is

Repetitie van het Zaanse gelegenheidskoor dat circa zeventien leden tellt.

geen eenvoudige operatie. De drie opera's zijn elk in een andere taal geschreven en in de verblijdende slendens en Russische volksliedjes kanten daar nog eens twee talen bij. Voor de spelers is het schakelen tussen Frans, Duits, Italiaans, Russisch en Nederlands. Het publiek ziet de vertaling van de geproloken en gezongen teksten op het toneel geprojecteerd.

Balthus Peter Mendrik, barbaar van Loon en Jacques de Fijber knippen ieder een keer in de rol van de tsaar; want elke opera werd voor een andere stem geschreven. Soepaan Vervara Tishina verbindt de drie opera's aan elkaar als tv-presentatrice. Passend bij het nep-nieuwspropaganda-idee doet ze dat geheel in de stijl van de befaamde Noord-Koreaanse tv-presentatrice Ri Chun-Hee.

Acrobast
Daarnaast doen er een acrobast, jongleur en negen muzikanten mee. Waanonder Chauvret zelf als dirigente en fluitiste. "De musici spelen op authentieke 18- en 19-eeuwse instrumenten. We willen het geheel uit de tijd dat deze opera's werden geschreven, zo dicht mogelijk benaderen."

In opera's werd Peter de Grote geïdealiseerd

In de meeste versies die BarokOpera Amsterdam aandoe, wordt een amateurkoor gevraagd aan twee korte koorstukken in de voorstelling mee te doen. In Zaandam konden deelnemers zichzelf aanmelden. Al was het alleen maar omdat Zaandam de unieke kans had om een Zaanamers de rol te laten spelen van Zaandamers die tsaar Peter de Grote verwelkomen. Uiteindelijk waren de Zaandamers ook dagdelen die hem rap weer uit de stad verdreef. De Russische tsaar die zo graag inoogen had willen blijven, werd ook in Zaandam herkend. Na acht dagen had Peter het wel gezien met die glimlach en wijgende Zaandammers die het fruit waakten de klokke jacht hem bekeekte.

Zaterdag 6 februari, aanvang 20.15 uur. Kaarten vanaf € 6,45.

KORTJE JOEL PETER

Scène uit 'De ontmaskering van Peter de Grote'.

FOTO: YVONNE VAN DEN KRAAK

Noordhollands
Dagblad
12 feb '15

Tsaar at graag een harkijne

Met drie minuscule wandelen tussen Zaantheater en Czaar Peterhalve lag het voor de hand om voorstelling en harkijne met elkaar te verbinden. Nu, hier Peter de Grote-arrangementen bestaat uit een rondleiding door het Czaar Peterhalve, een vroege-18e-eeuwse dringankgebouwen in het Zaantheater en uiteraard de voorstelling van BarokOpera Amsterdam. Peter de Grote hield volgens conservator Patrick Giessema van het Czaar Peterhalve van 'de traditionele Russische kerk' die door de ingrepen en het sobere karakter overeenkwam met de traditionele Hollandse kerk. Voor al Hollandse klassiekers zoals haring, aardappelen, Limburgse kaas en koffie vielen in de smaak. Zoda er schepen richting Rusland gingen, zongde Peter ervoor dat deze producten aan boord waren; zoda hij er 'slechts van kon genieten' op basis van deze ingrediënten reed de kolk van het Zaantheater de gezichten samen. De authentieke ge-occurse manier van (jullimaal) met de handen uit de mouwen slaan is weggevoerd. Gebouwen waren al opgevoerd, zodat iedereen wel uit de draadte schalen kan oepere. Meer info via www.zaantheater.nl